

ПРО ДЕЯКІ НАРОДНІ НАЗВИ ХВОРОБ В УКРАЇНСЬКИХ ЗАКАРПАТСЬКИХ ГОВІРКАХ

Вивчення словникового складу українських родних говорів є одним із невідкладних завдань української діалектології. Адже лексична система аїнської загальнонародної мови не може бути вністю досліджена без глибокого вивчення її діа-

В українській регіональній лексикології на-
ітилось в основному два підходи до вивчення
лексики місцевих діалектів: тематичний, що ґрун-
ється, як відомо, на дослідженні лексики за те-
матичними групами, і проблемний, який зводить-
ся до розв'язання на лексичному матеріалі різних
проблем, наприклад, взаємодії говорів і мов, спів-
відношення лексичної системи говорів із системою
літературної мови, походження, зміни й розвитку
діалектної лексики тощо.

Вивченню словникового складу мови за те-
матичними групами у сучасній україністиці при-
вячено ряд досліджень: відомі праці, які розгля-
дають лексику рибальства, назви спорідненості та
своцтва, одиниць виміру та ваги, сільськогоспо-
дарських культур, ботанічну, побутову лексику і
ряд ін.

Однією з груп такої лексики є лексика на-
родної медицини. Окремі відомості, які стосуються
народної медичної лексики, здавна знаходимо в ет-
нографів і медиків, які писали про народну меди-
цину взагалі, описували народні засоби лікування,
водночас згадуючи народні назви хвороб. Серед
них П.Чубинський, В.Шухевич, В.Гнатюк, С.Верх-
ратський та ін.

Відомими є й праці мовознавців А.Будило-
вича, Б.Кобилянського, В.Прокопенко, Я.Вакалюк,
А.Берестової, Л.Петрової та ін., які займалися ви-
вченням цієї групи лексики.

Цій лексиці присвячене і наше дослідження.
Зібрані у закарпатських говірках народні медичні
назви ми покласифікували за чотирма мікрогрупа-
ми: назви хвороб, назви симптомів захворювань,
назви фізіологічних явищ, назви осіб з певними
ознаками хвороб. Найбільш різноманітними з лек-
сико-семантичного погляду є назви хвороб. Наведе-
мо для прикладу деякі з них.

1. Для хвороби (загальної назви) у закарпат-
ських говірках вживаються назви: *хвороба* (*хороба*),
хворота, *хвор'іст* (*хор'іс'т*), *хър'а*, *хър'ачка*,
бол'ачка (*бъл'ачка*), *бъл'іс'т*, *бол'із'н*, *неміч*, *недуга* (*a*),
слабіс'т, *слабован'а*, *бит'уг* (*бѣт'уг*, *бѣт'аг*).

Назви *хвороба* (*хороба*) (<псл. **xvoroba*),
хворота, *хвор'іст* (*хор'іс'т*) є однокореневими і
пов'язані з прикм. *хворий*.

Слово *хвороба*, яке є літературною нормою
української мови [3, 1341], характерне тільки для схід-
ної і західної групи: рос. *хвороба*, чес. *choroba*, пол. *cho-
roba* [13, 162]. Ізоглоса назви *хороба* продовжується у
гуцульських говірках [6, 202]; у поліських говорах фік-
суються *хвороба* (*хвароба*, *хороба*, *хуроба*) [14, 7].

Лексемам *хър'а*, *хър'ачка* відповідають ро-
сійські *хирь*, *хирѣть* "т.с." [13, 159].

Похідними від іменника *біль* (< **boljъ*) є
назви *бол'ачка* (*бъл'ачка*), *бъл'іс'т* (< **bolestъ*),
бол'із'н (< **bolěznъ*). Пор. рос. *болесть*, *болезнь*,
чес. *bolest*, пол. *boleść*, болг. *болест*, *болѣзен*, с.-х.
бѣлест, слн. *bolēzen* [13, 162]. У гуцульських го-
вірках лексема *болечка* вживається для будь-якої
хвороби внутрішніх органів [6, 28], у поліських го-
ворах – на позначення чиряка, фурункула, нариву
під пахвою [14, 17, 18, 20]. Пор. ще поліс. *бал'ѣз'*,
бал'ѣз'н, *бол'ѣз'н*, *бол'із'н* та ін. для позначення
хвороби (загальної назви) [13, 7].

Назва *неміч*, яка є літературною нормою
української мови [3, 607], своїм корінням сягає псл.
**netogъ*. Пор. рос. *немочь*, біл. *немочь*, чес. *нетос*,
пол. *netos*, с.-х. *немѡћ*, болг. *немоу* [13, 162].

Назва *недуга* (*a*) походить з псл. **nedugъ*. Є літе-
ратурною нормою української мови [3, 601]. Пор. ще
рос. *недуг*, болг. *nedug*, *neduga*, чес. *nieďuch* [13, 162].
Лексема *недуга* поширена також у поліс. гов. [14, 7].

Лексема *слабіс'т* є похідною від прикм. *сла-
бий*. Фіксується ще у словнику за редакцією Б.Грін-
ченка [16, IV, 148]. Вживається також у гуц. [6, 173],
поліс. гов. [14, 7]. Пор. ще зафіксоване у закарпат-
ських говірках суфіксальне утворення *слабован'а*.

Назви *бит'уг* (*бѣт'уг*, *бѣт'аг*) у закарпат-
ських говірках походять з уг. *beteg* «хворий» [10,
107]. Пор. зафіксоване у гуц. гов. *бѣтѣг*, *бѣтѣга*
«хвороба, неміч» [6, 24], а також слц. *beťah*, слн.
bēteg "т.с." [8, 156]. Як бачимо, в українській мові
мадяризм *бетеґъ* // *бетюґъ* зазнав граматичної
адаптації і перейшов в розряд іменника.

Серед лексикографічних праць слово *бетеґ*
уперше подає словник Є.Желехівського і С.Неділь-
ського (Желехівський І, 25): *бетеґа*, *бетеґний*. Ці
ж лексеми у словнику за редакцією Б.Грінченка [16,
I, 53] вибрані з матеріалів І.Верхратського "Знадоби
до пізнання угорсько-руських говорів". На думку
Г.Дидик-Меуш, це підтверджує те, що досліджувані
номени не були лексикографічно засвідчені на мов-
ній території України [8, 157].

2. У закарпатських говірках для черевно-
го тифу зафіксовані назви: *тиф*, *тіфус* (*т'іфус*),

дурно́ха, дурн'а́чка, дурна́ го(а)р'а́чка, череу́ний тиф (т'і́ф), череу́ний тифус (т'і́фус), черевови́й тифус, череу́н'а́к, черві́нка, бр'у́шній тифус, бр'у́шн'а́к.

Лексема *тиф* виникла через вплив української літературної мови, у якій це запозичення з лат. *tyrhus* [17, IV, 63]. Діалектне *тифус* (т'і́фус) поширене на переважній більшості досліджуваної території і витісняє окремі старі назви на означення вказаної хвороби. Їх ізголоса продовжується у гуц. гов.; пор. також поліс. т'і́хус «т.с.» [14, 15].

Похідними від прикм. *дурний* є назви *дурно́ха*, *дурн'а́чка*. Дослідники відзначають, що ці назви спочатку означали не тиф як окрему інфекційну хворобу, а взагалі затьмарення свідомості людини, яке буває при високій температурі. Але оскільки такий стан найбільш характерний для черевного тифу, то зафіксовані нами назви перенесені на описувану хворобу. У пораднику О.Манацького знаходимо таке пояснення цієї назви: через цілий час високої гарячки люди маячать (говорять дурное і тому називають тиф «дурнячкою») [11, 9]. Ізголоса назви *дурн'а́чка* продовжується у гуц. гов. (*дурн'е́чка*). Пор. ще зафіксоване у словнику за ред. Б.Грінченка *дурно́ха* «т.с.» [16, I, 458].

До цієї мотиваційної групи відносимо словосполучення *дурна́ го(а)р'а́чка*, що характеризує стан, в якому знаходиться людина під час цієї хвороби: тиф супроводжується високою гарячкою і потьмаренням свідомості. Фонетичний варіант *дурна́ гор'е́чка* поширений у гуц. гов. Пор. також пол. *gorączka perłowa* ід. і пол. діал. *durna choroba* [6, 65].

Словосполучення *череу́ний тиф* та варіанти мотивується тим, що збудником хвороби є бактерії черевного тифу. Результатом універбації словосполучення є лексеми *череу́н'а́к*, *черві́нка*. У поліс. гов. варіанти *чірво́нка*, *черві́нка* вживаються на позначення дизентерії [14, 48]. Пор. також зафіксоване у словнику за ред. Б.Грінченка *черві́нка* 1) кривавий понос, дизентерія; 2) черевний тиф [16, IV, 453].

Ще одна зафіксована нами у закарпатських говірках лексема *бр'у́шн'а́к* виникла, можливо, в результаті універбації словосполучення *бр'у́шний тиф*. Пор. рос. *брюшной тиф* «т.с.». Назва *тифус* у *бруху* «т.с.» зафіксована у говірках русинів Бачки [9, 185].

3. Для епілепсії на Закарпатті зафіксовані назви: *епіле́пс'ї́а* (*epil'inc'jia*), *паду́чка*, *па́данка*, *паду́ча хвороба*, *припа́дки*, *тр'асу́чка*, *зла* (*страшна́, чо́рна, не"добра, тї́л:а*) *хвороба* (*хвороба́*), *ліххі́* (*чо́рний*) *бит'у́г*, *чо́рна бол'а́чка* (*не́моч*), *фрас*.

Епіле́пс'ї́а (*epil'inc'jia*) виникла через вплив української літературної мови, у якій це запозичення з лат. *epilepsia* «падуча хвороба». Поширена і в інших українських говорах, зокрема поліс. [14, 79]. Пор. рос. *эпилепсия*, біл. *епіле́псія*, слц. *epilepsia*, чес. *epilepsie*, в.-луж. *epilepsija*, болг. *епіле́псія*, мак. *епіле́пс'ї́а*, с.-х. *епіле́псія*, слн. *epilepsija* [8, II, 168].

Назви *паду́чка*, *па́данка*, *паду́ча хвороба* пов'язані із значенням дієслова *падати*: під час приступів цієї хвороби людина втрачає свідомість і падає. Лексеми *паду́чка*, *па́данка* – результат універбації словосполучення *паду́ча хвороба*. Їх варіант *пада́чка* поширений у гуц., бук., поліс. гов. [6, 143; 2, 10; 14, 79]; крім того, у поліс. гов. зафіксовані ще назви *паду́чка*, *паду́ча хвороба*. Пор. також рос. *падучая*, біл. *падучка*, слц. *padúnica*, чес. *padýsnice*, пол. *padaczka*, в.-луж. *padawiny* [2, 10].

До цієї ж мотиваційної групи віднесемо і лексему *припа́дки* (одн. *припа́док*). Поширена також у поліс. гов. [14, 79].

В основі назви *тр'асу́чка* лежить один із симптомів хвороби.

Епілепсія, за загальнопоширеними поглядами, викликалась вселенням у людину злого духа. Тож емоційне ставлення людей до цієї хвороби зумовило виникнення словосполучень *зла* (*страшна́, чо́рна, не"добра, тї́л:а*) *хвороба* (*хвороба́*), *чо́рна бол'а́чка* (*не́моч*), *ліххі́* (*чо́рний*) *бит'у́г* (< уг. *beteg* «хворий»). Пор. бойк. *нечистий біль, нечиста хвороба* [15, II, 48], поліс. *недобра хвороба* [14, 80]. Серед інших слов'янських мов подібні назви фіксуємо у рос. та біл. гов.: рос. *черная болезнь*, біл. *ліххя хвароба* «т.с.» [1, 35].

Лексема *фрас*, очевидно, пояснюється збудженим станом людини під час цієї хвороби; пор. зафіксоване у словнику за ред. Б.Грінченка *фрас* «збудження, гнів» [16, IV, 379]. Назва *фраси* «т.с.» вживається у говірках русинів Бачки [9, 166].

4. На означення ревматизму в українських закарпатських говірках зафіксовані назви: *реу́матизм* (*реу́мат'ізм, рематі́зм, рамат'ізм, рамат'із*), *реу́ма, ре́зма* (*ре́гома*), *госте́ц'* (*гості́ц', ості́ц'*), *ла́манка*, *ла́мл'а́чка*, *ла(о)ма́чка*, *мерфе́л'анка*, *крі́шит ко́сти, лу́пайут'* (*лу́пають'*) *ко́с'т'і* (*ко́сти*), *бол'а́чка в клуба́х*.

Назви *реу́матизм, рематі́зм* і под. виникли в результаті впливу української літературної мови, у якій через нім. *Rheumatismus* запозичено з лат. *rheumatismus* [17, III, 455].

Вживання лексеми *реу́ма* у закарпатських говірках, можливо, зумовлене впливом угорських говорів; пор. угор. *reuma* «т.с.» [10, 107]. Спорідненими є назви *ре́зма* (*ре́гома*). Пор. також *регома, реома* «т.с.» у говірках русинів Бачки [9, 180].

Назва *госте́ц'* (*гості́ц', ості́ц'*) походить з псл. **gostьsь* «т.с.», зменш. від *gostь* «гість» як табуїстична назва [8, I, 575]. Назва *гостець* є літературною нормою української мови [3, 193]. Її ізголоса продовжується у гуц. гов. [6, 48]. Фіксується вона також у словнику за ред. Б.Грінченка; пор. *гостець* «хронічний ревматизм у сугавах» [16, I, 318]. Назва *госце́ц* (*гохце́ц*) вживається й у говірках русинів Бачки [9, 180].

Назву цієї хвороби, як і її опис, знаходимо ще у спогадах відомого французького мандрівника XVII ст. Левассера де Боплана [5].

В українській міфології гостець (ковтун) – злий дух чоловічої або жіночої статі. Поселяється різних місцях людського тіла: в очах, шиї, плечах, уях, серці, животі, кістках тощо [4, 287].

Описуване захворювання може супроводжуватися болем у суглобах. Звідси і назви *ламанка*, *амл'ячка*, *ла(о)мачка* (похідні від дієсл. *ламати*), *ерфел'анка* (похідне від дієсл. *мерфелити* “розтвяти” < рум. *morfoli* “м'яти, бгати” [8, III, 445]). Пор. також зафіксоване у словнику за ред. Б.Грінченка *ламаніна* “т.с.” [16, II, 342].

До цієї ж мотиваційної групи віднесемо ісові назви *крішит кóсти*, *лу́найут' (лу́наут')* *с'т'і (кóсти)*, *бол'ячка в клубáх*.

5. На означення астми поширені назви: *áст-а (áсма)*, *заду́х*, *за́дих*, *заду́ха*, *за́дышка*, *зады́чка*, *аду́ха*, *йадухлі́ўка*, *ды́хавиц'а*, *уду́ш:а*, *уду́шка*, *ипл'ячка*, *фонтóвáнка*.

Назва *áстма (áсма)* виникла у результаті впливу української літературної мови, у якій через середництво російської мови запозичена з фр. *áste* < лат. *asthma* < гр. *ἀσθμα* “задишка, ядуха” [1, 94]. Назва відома й іншим слов'янським мовам: рос. *астма*, біл. *астма*, слц. *astma*, чес. *astma*, -луж. *astma*, болг. *астма*, с.-х. *áстма*, слн. *ástma*, ак. *астма* [8, I, 94]. Назва *астма* вживається також у говірках русинів Бачки [9, 158].

Назви *заду́х*, *за́дих*, *заду́ха* і под. пов'язані з єсл. *задыхатися* і зумовлені патологічним станом, що характеризується періодичними нападами ядухи утрудненням видиху або вдиху. Лексема *заду́ха*, ка є літературною нормою української мови [3, 296], поширена на означення описуваної хвороби також у гуц. [6, 74], бук. [12, III, 18] говірках. Лексема *за́дышка* вживається у поліс. гов. [14, 27]. У словнику за ред. Б.Грінченка фіксуються назви *адих*, *заду́ха* “т.с.” [16, II, 35, 37]. Назва *задыхлі́ўосц' т.с.*” вживається у говірках русинів Бачки [9, 159].

Назва *йаду́ха*, можливо, із псл. **je < jeti* “брати” *duxь* “дух”. Пор. рос. *яду́ха*, н.-луж. *jaduś* “задишка” [17, IV, 548]. Ізогласа цієї назви продовжується у гуц. [6, 223], поліс. [14, 27] говорах. Пор. ще зафіксовану у закарпатських говірках назву *йадухлі́ўка*.

До цієї ж мотиваційної групи належать назви *уду́ш:а*, *уду́шка*. Назва *уду́ш:е* поширена ще й у поліс. гов. [14, 27]. Пор. ще рос. *удушье* “т.с.” [13, I, 160]. Фіксує її також словник за ред. Б.Грінченка, пор. *удуши́я* “задуха” [16, IV, 321].

Суфіксальний дериват *ды́хавиц'а* зафіксований у поодинокій закарпатській говірці. Назва поширена також у гуц. [6, 59], поліс. [14, 27] говорах.

6. На означення бешихи у закарпатських говірках зафіксовані назви: *ру́жа*, *ро́жа*, *ружці́'і*, *черво́нұ́ха (чел:енұ́ха)*, *черве́на ру́жа*, *красну́ха*, *красні́ц'а*, *запалі́н'а* *ску́ри*, *жа́ба впоросі́лас'а*.

Назви *ру́жа*, *ро́жа*, на думку Я.Вакалюк, вказують на гостре запалення шкіри, яка стає ро-

жевою чи яскраво-червоною [2, 8]. Ізогласа назви *ру́жа* продовжується у сусідніх гуц. гов. [6, 166]. Відома з цим же значенням в інших слов'янських мовах: рос. *рожа*, біл. *рожа*, слц. *ruša*, чес. *ruže*, пол. *roża* [2, 8]. Пор. ще зафіксовану у поодинокій закарпатській говірці лексему *ружці́'і*.

Мотивація за кольором лежить і в основі назв *черво́нұ́ха (чел:енұ́ха)*, *черве́на ру́жа*, *красну́ха*, *красні́ц'а*. Причому остання ще є запозиченням з рос. мови. Пор. з цим же значенням: рос. *краснуха*, біл. *краснуха* [8, III, 78], а також слц. *červienka*, пол. *czernwonka*, болг. *червенка*, в.-луж. *čerwjenu* [2, 9].

Зафіксована у закарпатській говірці поодиноким назва *запалі́н'а* *ску́ри* вказує на ділянку запалення.

Зовнішнім виглядом шкіри під час цієї хвороби, яка нагадує екстреманти плазуна, зумовлена поодиноким назва *жа́ба впоросі́лас'а*.

Як видно з переліку назв розгляданої хвороби, більшість із них утворені за такою семантичною моделлю: “назва кольору → “назва хвороби”.

7. На означення корости у закарпатських говірках вживаються назви: *ко́роста*, *ко́ростаўка*, *свербл'я́чка*, *шу́(ў)панка*, *шу́паўка*, *чу́ханка*, *чу́халка*, *чу́хтанка*, *чесо́тка*, *за́ра́за*, *лопті́ячка (лопт'я́чка)*.

Назва *ко́роста* є літературною нормою української мови [3, 456] і своїм походженням сягає псл. **korsta* «короста, струп» [8, III, 41]. Це інфекційне шкірне захворювання з'являється у результаті проникнення в шкіру людини коростяних кліщів [16, II, 287]. Поширена також у поліс. говорах [14, 46]. Відома і в інших слов'янських мовах: рос. *короста*, біл. *ка́роста*, чес. *chrásta*, пол. *krosta*, болг. *краса*, мак. *краса*, с.-х. *краса*, слн. *chrasta* “т.с.” [2, 14].

Назва *ко́роста*, крім назви на означення відповідної хвороби, може вживатися на означення “нерівний, шорохуватий”, “нерівна поверхня”. Пор. діал. *ко́рост* “коріння та ін. на полі”: *Коросту багацько на полі; ко́роставий* “шорохуватий” (про тверду поверхню) (гуц.) [16, II, 287].

Суфіксальним утворенням є лексема *ко́ростаўка*. У словнику за ред. Б.Грінченка ця назва зафіксована ще з двома значеннями: 1) жінка, хвора на коросту; 2) жаба (угор.) [16, II, 287].

До окремої мотиваційної групи належать назви, зумовлені тим, що під час цього захворювання у хворого виникає нестерпний свербіж, який примушує його чухатись. Звідси назви *свербл'я́чка*, *шу́(ў)панка*, *шу́паўка*, *чу́ханка*, *чу́халка*, *чу́хтанка*, *чесо́тка*. Лексема *чесо́тка* є запозиченням з рос. мови. Ізогласи деяких із них продовжуються у гуц. (*чу́ханка* [6, 214]), поліс. (*чу́ханка*, *чу́хаўка*, *свербл'я́чка*, *чесо́тка* [14, 46]), бук. [2, 14] говорах. Пор. також рос. діал. *свербешка*, біл. *сварбячка*, слц. *svrab*, чес. *svrab*, с.-х. *свраб*, слн. *srab* [2, 14]. Деякі з цих назв фіксуються ще у словнику за ред. Б.Грінченка; пор. *сверб'ячка*, *сверблячка* “т.с.”, *чу́хачка* [16, IV, 105, 479].

У результаті перенесення загальної назви на хворобу виникла лексема *зара́за*. Назва походить від *заразити, разити*; пор. мак. *поразі́на* “заразна хвороба”, *поразі́на* “хворий” [17, II, 79]. Назва поширена також у поліс. говорах на позначення хвороби (загальної назви) та масового поширення якоїсь хвороби.

У тлумачному словнику фіксуємо такі значення цього слова: 1) мікроорганізми, що є збудником інфекційних хвороб, 2) заст. Епідемічна хвороба, епідемія, 3) що-небудь негативне, що може поширюватися, перейматися, 4) розм. Уживається як лайливе слово [3, 323]. У словнику за ред. Б.Грінченка фіксується ще одне значення – на означення рослини *Orobanche Epithimum* Dec. [16, II, 88].

В українській міфології Зараза – страшна чорна баба, вічно зла. Кидає на людей і тварин

отруйні стріли, від яких з’являються страшні рани, виразки. Ця пошестна недуга “разить”, тобто нагло спадає на своїх жертв [4, 287].

Назви *лоптийáчка* (*лопт’áчка*) утворені, можливо, на українському ґрунті від угор. *labda, lapta* “м’яч, кулька” і мотивуються формою чиряків, якими нібито вкрите тіло людини.

Як видно з нашого дослідження, лексика народної медицини українських закарпатських говірок багата і досить різноманітна. В основі своєї вона переважно українська, хоч частина слів має східнослов’янський характер. Щораз частіше народна медицина засвоює терміни з офіційної наукової медицини, хоч у процесі засвоєння мовці меншою чи більшою мірою їх видозмінюють.

ЛІТЕРАТУРА

1. Болтарович З.Є. Народна медицина українців. – Київ: Наук. думка, 1990. – 231 с.
2. Вакалюк Я.Ю. Лексика народної медицини українських говірок Прикарпаття (на матеріалах говірок Івано-Франківської області): Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Ужгород, 1974. – 26 с.
3. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В.Т.Бусел. – К.; Ірпінь: ВТФ “Перун”, 2001. – 1440 с.
4. Войтович В. Українська міфологія. – Київ: Либідь, 2002. – 664 с.
5. Гійом Левассер де Боплан. Опис України... // Жовтень. – 1981. – № 4. – С. 54-88.
6. Гуцульські говірки: Короткий словник. – Львів, 1997. – 232 с.
7. Дидик-Меуш Г. Історичний та діалектний аспекти лексикологічного вивчення медичних номенів // Діалектологічні студії. 1: Мова в часі і просторі. – Львів: Інститут українознавства ім. І.Крип’якевича НАНУ, 2003. – С. 150-159.
8. Етимологічний словник української мови / За ред. О.С.Мельничука: В 7 т. – К.: Наук. думка, 1982-2004. – Т. 1-4.
9. Колесар Д. Народне лічене // *Studia Ruthenica* (Збірник робіток). – Novi Sad, 1996-1997. – № 5. – С. 156-194.
10. Лизанець П.М. Угорсько-українські міжмовні контакти (На матеріалі українських говірок Закарпаття). – Ужгород, 1970. – 250 с.
11. Манацький А. Пошестнѣ хвороты на Подкарпатскѣй Руси (як их лѣчити и як од них сокотитѣся). – Ужгород, 1922. – 56 с.
12. Матеріали до словника буковинських говірок. – Чернівці, 1971-1979. – Вип. I-VI.
13. Меркулова В.А. Народные названия болезней, I (На матеріалі російського мови) // *Этимология* 1967. – Москва: Наука, 1969. – С. 158-172.
14. Никончук М.В., Никончук О.М., Мойсієнко В.М. Поліська лексика народної медицини та лікувальної магії. – Житомир: Полісся, 2001. – 147 с.
15. Онишкевич М.Й. Словник бойківських говірок: У 2-х ч. – Київ: Наук. думка, 1984.
16. Словарь української мови / За ред. Б.Грінченка: В 4 т. – Київ: Наук. думка, 1996-1997.
17. Фасмер М. *Этимологический словарь русского языка*. – Москва: Прогресс, 1964-1973. – Т. 1-4.

SUMMARY

ON SOME FOLK NAMES OF DISEASES IN UKRAINIAN TRANSCARPATIAN PATOISES Olga Myholynets

The lexics of folk medicine is an important as to its meaning and old as to its origin category of words within the limits of vocabulary stock of the Ukrainian language. The article highlights lexico-semantic and etymological analysis of some folk names of diseases. The lexics under consideration represents more than 80 towns and villages. Many names have been fixed for the first time. It points to the scientific novelty of the investigation.